
НОВА КНИГА

Вперше в Україні

Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки

За редакцією *Д. Х. Баранника і В. Ф. Пріснякова*

Видавництво Дніпропетровського держуніверситету, 1997.—486 с.

У видавництві Дніпропетровського державного університету побачив світ «Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» за редакцією доктора філологічних наук, професора, академіка АН вищої школи України Д. Х. Баранника і доктора технічних наук, професора, академіка НАН України В. Ф. Пріснякова. Це результат творчої співпраці науковців факультетів української філології та фізико-технічного Дніпропетровського держуніверситету. Окрім Д. Х. Баранника та В. Ф. Пріснякова в роботі над словником взяли участь кандидати філологічних наук, доценти М. С. Ковальчук та І. С. Попова, а також доктор технічних наук, професор В. М. Сребрянський і кандидат технічних наук, доцент В. І. Місюра.

У словнику налічується близько 40 тисяч термінів і терміносполучень, що стосуються авіації, ракетобудування і космічної техніки, а також ряду розділів аеродинаміки, гідродинаміки та суміжних наук, які мають безпосереднє відношення до авіаційної та ракетно-космічної техніки, зокрема таких, як теоретична та експериментальна аеродинаміка дозвуків і надзвуків швидкостей, магнітогідродинаміка та аеротермодинаміка, технічна термодинаміка, основи теплообміну в літальних апаратах, методи аеродинамічного розрахунку літальних апаратів різних типів (літаків, вертольотів, ракет, космічних літальних апаратів), методи розрахунку двигунів літальних апаратів (теплових, ядерних, плазмових та ін.), обладнання, засоби і методи вимірювання, які застосовуються при наземних та льотних випробуваннях літальних апаратів, основи технології виготовлення літальних апаратів.

Під час відбору термінів та терміносполучень автори не обмежилися лише наявними загальнономовними і термінологічними російсько-українськими та українсько-російськими лексикографічними працями, але й широко скористалися різноманітною спеціальною літературою: монографіями, науковими статтями, державними стандартами, матеріалами єдиної конструкторської документації тощо. Це дало можливість включити до словника найновіші терміни та терміносполучення.

Словник перекладного типу, однак укладачі не тільки подають переклад російського терміна (терміносполучення) українською мовою, але й вдало доповнюють український відповідник функціонально-смысловими (якщо вони сприяють адекватній передачі змісту російського терміна) і граматичними характеристиками (якщо наявні особливості словозміни в українській мові).

До словника внесено також чимало загальноновживаних слів, що перетворилися в одиниці, співвідносні з певними поняттями, тобто терміни: источник — джерело [с. 140], месяц — місяць [с. 194], отказ — відмова [с. 234], концевой — кінцевий, кінцьовий [с. 163], подкачивающий — підкачувальний [с. 260], спасательный — рятувальний [с. 367], обтекать — обтікати [с. 224], ограничивать — обмежувати [с. 227], усиливать — підсилювати [с. 432] та ін.

Велика кількість термінів і терміносполучень, що внесені до словника, є складовою частиною загальнотехнічної термінологічної системи або окремих терміносистем: хімічної, металургійної, електротехнічної, геодезичної, астрономічної, математичної та ін.

Біля реєстрових слів-термінів, насамперед тих, що належать до інших технічних (наукових) галузей, подаються, як правило, відповідні ремарки.

В основу побудови словника покладено гніздовий принцип, що досить зручно для користувача. Спочатку подається основний термін, а нижче колонкою наводяться термінологічні сполучення з ним. Кожне з таких терміносполучень, як правило, починається основним терміном, який повністю не повторюється, а позначаються початковою літерою:

шасси́ — шасі́ (с. 469);

выпуска́ть шасси́ — випуска́ти шасі́ (с. 469);

ста́вить шасси́ на засо́в в ви́пущенном поло́женни — ста́вити шасі́ на за́сув у ви́пущеному поло́женні (с. 469);

.....

ш... четырёхколёсное теле́жечное — шасі́ чотириколісне візкове (с. 470);

ш... четырёхсто́ечное — шасі́ чотиристо́якове (с. 470);

ш... штыреобра́зное — шасі́ штиропо́дібне (с. 470).

Всі слова-терміни у російській і українській частинах подаються з наголосом.

Безперечно, «Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» вкрай необхідний спеціалістам, які працюють у галузі авіаційної та ракетно-космічної промисловості. Жаль тільки, що ця праця надрукована таким невеликим тиражем (всього 1000 примірників) і вже сьогодні стала рідкісним виданням.

Доктор філологічних наук

Ю. Ф. Прадід

(Сімферопольський держуніверситет)